

Seiler H. On Defining the Word. *Proceedings of the Ninth International Congress of Linguists*, Cambridge, Mass., August 27-31, 1962 / Ed. Horace G. Lunt. The Hague : Mouton, 1964. P. 767.

Trnka B. Words, semantemes and sememes. *To honor Roman Jakobson*. Vol. III. The Hague ; Paris : Mouton, 1967. P. 2050-2054.

Джерела ілюстративного матеріалу

Streitberg W. Die Gotische Bibel. Band 1. Der gotische Text und seine griechische Vorlage. 7. Auflage. Heidelberg : Carl Winter, Universitätsverlag, 2000. 515 S.

(Матеріал надійшов до редакції 29.08.19. Прийнято до друку 2.10.19)

УДК: 811.11-112

DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135/2019-78-09>

ПОЛЬБЕРГ Л. В.

(Чорноморський національний університет ім. Петра Могили)

УТОЧНЮЮЧА НОРМА СЕРЕДНЬОВЕРХНЬОНІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Стаття присвячена вивченню межової норми граматичної системи. Ми розглядаємо верхню й нижню межі мовної норми. Верхня межа є кількісна, а нижня – структурна. Аналіз проводиться з урахуванням морфологічних і синтаксичних особливостей середньовірхньонімецької мови. Норма мови складається з двох списків: з обов'язкового та допустимого. У такому динамічному аспекті вона є соціально-історичним результатом мовно-комунікативної діяльності, який закріплений у традиційній реалізації системи для створення нових мовних фактів. З цієї точки зору систему норми розуміють як організований процес, який реалізується завдяки можливостям мовної системи. Така організація має декілька масштабів, які відповідають категоріям варіативності та доповнюють їх на основі родових або вікових відмінностей.

У представленій статті розглядається зв'язок між нормами, їх перетинання та обопільні впливи. У такому динамічному аспекті вона є соціально-історичним результатом мовно-комунікативної діяльності, який закріплений у традиційній реалізації системи для створення нових мовних фактів. Мовні висловлювання досліджуються, в першу чергу, з їх формального боку, з позиції кодифікованої норми літературної мови. При цьому констатується склад цієї норми та її зміни. Урахування функціональних типів комунікації і типів комунікативних ситуацій описуються стилістичними нормами, що призводить, у свою чергу, до обмеження функціональних стилів як нормативних пунктів для оцінювання мовних висловлювань певних областей комунікації.

Ключові слова: верхня межа норми, нижня межа норми, синтаксис, морфологія, композиційний тип.

Pollberg L. V. Clarification norms of Middle High German language. The article studies the witness norms of the grammatical system. We examine the upper and lower limits of language norm. An upper limit is quantitative, and lower – structural. The analysis is conducted in this paper accounting the morphological and syntactic peculiarities of Middle High German language. The language standard consists of two lists: mandatory and valid. In such a dynamic aspect, it is a socio-historical result of linguistic and communicative activity, which is enshrined in the traditional implementation of the system for the creation of new linguistic facts. From this point of view, the system of norms is understood by the author as an organized process that is implemented through the capabilities of the language system. Such an organization has several scales that match the categories of variability and complement them based on gender or age differences. In such a dynamic aspect, it is a socio-historical result of linguistic and communicative activity, which is enshrined in the traditional implementation of the system for the creation of new linguistic facts.

This article discusses the relationship between norms, their intersection and mutual effects based on the material of the norms of Middle High German language. Linguistic expressions are examined in the research, first of all, from their formal side, from the standpoint of the codified norm of literary language. At the same time the composition of this norm and its changes are stated. The period under consideration is characterized by the gradual establishing of norms. Considerations of functional types of communication and types of communicative situations are described in the paper by stylistic norms which in its turn leads to the limitation of functional styles as normative points for evaluating the linguistic expressions of certain areas of communication. The expanding of the vocabulary is caused by the formation of composites and morphological variations of words.

Key words: upper limit of norm, lower limit of norm, syntax, morphology, composition type.

В мовознавстві існують норми, які обмежуються виключно граматичною системою та визначаються як межові норми. На думку К. Bühler, О. Funke, Н. Glinz, W. Havers – це поняття обмежене за об'ємом і побудовою, стосовно яких розрізняють верхню і нижню межу [Bühler 1998; Funke 1924; Glinz 2001; Havers 1989]. Обидві межі утворюються по-різному. Верхня межа є кількісною, а нижня – структурною. Верхня межа, згідно досліджень Е. Otto та Ф. Mayer вважається невизначеною і нечіткою, яка, зазвичай, не кодифікується. Нижня, навпаки, є чітко окресленою і може бути точно кодифікованою. Водночас обидві межі

нестійкі і можуть переміщуватись в системі мови, особливо верхня [Otto 1987; Mayer 1959]. Зазначена межа є історичним явищем і повинна розглядатися з позиції своєї мінливості.

Дослідження видів норм середньовісньонімецької мови є **актуальним** з позиції історії німецької мови.

Метою наукової розвідки є визначення норми в середньовісньонімецьких текстах. Досягнення мети відбувається шляхом вирішення таких **завдань**:

- визначити верхню межу мовної норми;
- визначити нижню межу мовної норми;
- проаналізувати норми в текстах середньовісньонімецького періоду.

Об'єктом дослідження є процес нормування німецької мови періоду середньовісньонімецького, а **предметом** вивчення стала рубіжна мовна норма.

Розглядаючи окремі стилі слід зазначити, що синтаксичні структури, морфологічні утворення зустрічалися в текстах різного ґатунку.

В публіцистичному, офіційно-діловому, конфесійному, науковому стилях, а також у творах широкого вжитку і художньому стилі, в текстах героїчного епосу, ліриці та драмах уточнююча рубіжна норма має наступний вигляд: *верхня кількісна* межа утворюється на всіх граматичних рівнях, які відкрито структуруються, тобто може доповнюватись новими членами. В першу чергу, це стосується угруповань слів та простих і складних речень. Кожна з названих граматичних одиниць може приєднувати будь-яку кількість сурядних і підрядних компонентів. З одного боку, основні члени речення можуть безмірно доповнюватися шляхом утворення безкінечного ланцюгу з однорідних членів: *der winter, der lenze, der sumer, der herpst* – 'зима, весна, літо, осінь'; *ein roß, ein wolff, ein hunt, ein gans, ein gouch* – 'кінь, вовк, собака, гусак, зозуля'; *Rome, Megenze, Koelne* – 'Рим, Майнц, Кьольн'; *vischen, krebzen, karpfen sint driu wundertier* – 'риби, раки, карпи – це три чудо-тварини'; *ochsen, esel, guoche* – 'віл, вісьлюк, зозуля'; *sin bluot, sin lop, sin list* – 'його кров, його похвала, його хитрість' [Otto1987].

Наведені з досліджуваних стилів ситуації демонструють верхню кількісну межу шляхом додавання однорідних членів речення та переліченням при детальному відображенні подій або при описові певної обстановки.

З іншого боку, до речення додаються залежні члени другого ступеню на кшталт означень чи обставин, які, в свою чергу, доповнюються залежними членами третього ступеню. Водночас підрядні (залежні) члени можуть нарощуватись однорідними членами. Не тільки прості речення, але й різні види підрядних можуть поширюватися за рахунок другорядних речень: *so ein mensch ist doch getrittet in din vruntschaft, so ist der erste trit dar nah, daz er sich bereite und bewegenlich setzte uf leiden* – 'так людина вступає в твою дружбу, тому перший крок близький, тому що вона готується і спонукає себе до страждань'; *swie ich ahn zweifel bin, dass mein nachfolget fuhrnemen van etlichen für die unwissenheit und thorheit gerettet wird, dorum daz sie ein kleine vernunft und ein ungelerte geringe verstandnuss darin finden, dann ich weiz das wol, daz kleiner verstand und geringe kunst in diesem meinem nachfolgete büchlein erfunden wirt* – 'хоча я перебуваю в сумнівах, що мій наступний намір врятується від деякого незнання і деякої дурості, тому що в ньому знаходиться мало розуму і мало вивченого розуміння, тоді я напевне знаю, що малий розум і мале мистецтво будуть винайдені в моїй наступній книжечці' [Otto1987].

Крім синтаксису, в німецькій мові існують складні слова, які також здатні розширюватись до безкінечності. Так, кожний складний німецький іменник може утворювати основу нової композиції з метою чіткішого визначення і більшої конкретизації: *prudir+schaft* – 'братерство', *frowen+ere* – 'честь жінки', *der stat+porte* – 'брама міста', *des christen+name* – 'ім'я християнина', *bar+fusz+regel* – 'правило босоногих', *vrunt+schaft* – 'дружба', *hayl+prun* – 'свята криниця', *tochter+man* – 'чоловік доньки', *narren+zunft* – 'виховання дурня', *handt+wreck* – 'ремісництво', *weiber+lob* – 'хвала жінці'.

Зазначений процес вказує на те, що утворення складних слів має спільні риси з утворенням синтаксичних конструкцій щодо необмеженості утворення. Як свідчать наведені приклади, словоформи утворювалися за рахунок суфіксального способу, складенням основ, які могли належати до різних частин мови.

Морфологічні одиниці, навпаки, закриті. Кількість граматичних категорій, в яких задіяна основна морфема, дуже обмежена. До них можуть додаватися допоміжні морфемі, які доповнюють основну. В німецькій мові здатність синтаксичних структур і складних лексем теоретично безмірна [Funke 1924, с. 24]. Ці утворення стосовно свого складу відкриті в німецькій мові: *der priest* – ‘священик’, *priesterschaft* – ‘священство’, *macht* – ‘влада’, *mächtig* – ‘владний’, *sunne* – ‘сонце’, *sunnelich* – ‘сонячний’, *künec* – ‘король’, *künelich* – ‘королівський’, *ritter* – ‘лицар’, *ritterschaft* – ‘лицарство’, *minne* – ‘любов’, *minnelich* – ‘любобний’, *gedult* – ‘терпіння’, *gedultklich* – ‘терплячий’, *kiusche* – ‘цнота’, *kiuschheit* – ‘цнотливий’, *leid* – ‘страждання’, *leidend* – ‘страждальний’, *zunfftig* – ‘вихований’.

Отже, викладені теорії свідчать, що верхня межа може значно коливатися в певний період розвитку німецької мови і в різних функціональних стилях. Мова має в своєму розпорядженні великі можливості для утворення і розбудови складніших синтаксичних конструкцій. Перш за все, це стосується форми мовної комунікації (усна або письмова), ступеню її безпосередності, переважання почуттів чи абстракцій під час акту комунікації, наявного складу морфологічних форм і синонімічних утворень. Завдяки переліченим факторам верхня межа щодо об’єму і розбудови може переміщуватися, про це свідчать наступні приклади: *so bist du in dem ellenden jamertal, in dem lieb mit leide, lachen mit weinene, vrod mit trurkeit vermischet ist, in dem ganz vrode nie herz gewan* – ‘так ти є в убогій жалісній долині, в якій перемішані любов зі стражданням, сміх з плачем, радість з сумом, в якій серце ніколи не отримає радості’.

Нижню межову норму щодо об’єму і побудови синтаксичних структур, на відміну від верхньої, можна визначити завдяки кількісним характеристикам. Нуль вважається межею скорочення, мінімальною мірою з якої складаються компоненти синтаксичного утворення. Такий процес призводить до скорочення речення до останнього компонента, що врешті решт залишається одна словоформа. Це проявляється в текстах, коли замість речення чи питання використовуються розділові знаки, а в мовленні – жести. Інтерпунктуація і жести не вважаються нульовими формами комунікації. Зазвичай, з кількісної позиції тільки слово виступає нижньою межею простого речення. В інших синтаксичних структурах досить складно звести редукцію до одного елемента [Behagel 1986, с. 26].

Процес редукції властивий середньовічним німецьким драмам, в яких спілкування зводилося до питання і відповідей, до закликів і повідомлень, які оформлялися недовгими реченнями: *rat an, ritte. – herr, ich weiß nicht* – ‘відгадай лицарю. – пане, я не знаю’; *Got sol uns ce helfe chomen – ja* – ‘Бог повинен прийти нам на допомогу – так’; *Jesus ist erstanden – der ist erstanden* – ‘Ісус воскрес – він воскрес’; *her, des habt imer dank!* – ‘пане, маєте завжди подяку’; *Rubin, ich se dort vil lute!* – *herre, da ist iamarkt hute* – ‘Рубіне, я бачу багато людей! – пане, сьогодні ярмарок’; *meister, dy rede were vns czu starck* – ‘майстре, промова була занадто сильною для нас’.

В сурядних реченнях нижня межа з’являється, наприклад, в конструкції з двох рівноцінних частин: *ich sage iu, liebe süne mein, iu enwachset korn noch wein* – ‘я вам скажу, мої любі сини, у вас не ростиме ні пшениця, ні виноград’; *mich ruowet Fruote über mer und von Staufer war ich noch ein* – ‘мене звинувачує Фруоте над морем і я один із Штауферів’; *daz ist ez man klagt und sprechen su* – ‘це так звинувачують і так говорять’; *recht hat er und in nennit here* – ‘він має рацію і його називають паном’ [Otto 1987].

У підрядних реченнях з однієї головної і однієї другорядної частини: *frome liute die sint guot* – ‘блажені люди, які добрі’; *lobistu, spricht Plato, eynen man daz er kommet von ritters slacht* – ‘ти хвалиш, каже Платон, одного чоловіка, тому що він прийшов з лицарської битви’; *also tud ouch einem ritte wert, als sin cleid, sin togunt guot ist* – ‘отже, це надає значення

лицареві, якщо його одежа і добродійність добрі' [Otto 1987]. Структурно обґрунтована нижня межа норми німецького речення стосується синтаксичних конструкцій. Речення будуються з урахуванням темпоральності і модальності (ствердження). Мотивовані емпатичні скорочення властиві розмовному функціональному стилю, а з розмовної мови вони потрапляють в художню літературу, в першу чергу, в мову персонажів. Це простежується на прикладі займенника *es*, який вживається як додаток і як підмет. Подібні скорочення проявляються в реченнях, в яких є заперечення, модальні слова і модальні частки. Норма щодо об'єму і побудови речення визначається як нижня і верхня межа. Вона протиставляється нормі вибору варіантів. Але все ж таки обидві норми тісно пов'язані між собою, тому що розглянуті і проаналізовані випадки можуть трактуватись як вибір конструкцій, які мають однаковий семантичний зміст у поширеному простому реченні, в декількох простих реченнях і в сурядному реченні. Таким чином, скорочене до нижньої межі речення може розглядатись як варіант повного речення. В цих випадках норма уможливорює як розширення, так і скорочення синтаксичних конструкцій. Межова норма відрізняється від норми вибору, уточнююча норма є підвидом норми вибору. Вона зумовлює особливі комунікативно-семантичні відношення між варіантами, які семантично точніші.

Мовні висловлювання продукуються і сприймаються як самоціль. Як правило, ми читаємо, пишемо, слухаємо, щоб реалізувати надпорядковану постановку мети. За таких умов якість мовних висловлювань комунікативного процесу вимірюється саме надпорядкованою постановкою мети [Teichtmaeir 1999, с. 102]. Враховуючи вище наведену послідовність, це означає сприйняття функціонального критерію для оцінювання мовних висловлювань. Для них відповідні поняття діляться на дві категорії. З одного боку, мова йде про поняття, які більш-менш безпосередньо належать до мовної правильності, та структурності, яка відноситься до узгодження висловлювань їх елементів з кодифікованими нормами літературної мови. З іншого боку, йдеться про поняття, які стосуються даних комунікаційного процесу, в центрі якого знаходиться аспект ситуативної доречності. Коли мовознавці ведуть мову про її правильність, то розуміють ступінь узгодженості висловлювання з літературними формами існування мови. При коректності звертається увага на існування прескриптивних словників літературної мови (глоси в свн. мові), тобто правильно чи неправильно по відношенню до літературної мови. Відношення до літературної мови у минулому призвело до одностороннього оцінювання мови, через що неправильно сприймалися функціональний аспект і зв'язки мовних висловлювань [Teichtmaeir 1999, с. 130].

Кажучи про правильність мови, слід пригадати поняття генеративної трансформаційної граматики, яке впливає на правильність мови з позиції структурності, охоплює nereкомендовану правильність, тобто демонструє відношення існуючих лексичних одиниць до предмета, яке суттєво сприяє застосуванню суспільно кодифікованих окремих значень. Поняття граматики є складовою частиною диференційованої, широко охопленої моделі структури і слугує систематизації відхилень від цих моделей та ієрархічному упорядкуванню. Синтаксис враховує систему організації. Семантичні уточнення припускають вживання чіткіших варіантів. Тому для нормування мови необхідні обидва фактори. Для чіткішого встановлення норми потрібні семантичні та синтаксичні компоненти, які використовуються в синтаксичних утвореннях. У першу чергу це стосується компонентів дієслівно-предикативної групи в простому реченні та співвідношення між підметом і кінцевим дієсловом у підрядному реченні. В аналізованих текстах синтаксичні конструкції мали такий вигляд: *swer kristen gelouben wil bewêrn, der geloubt vil* – 'хто хоче зберегти християнську віру, той багато вірить'; *daz wirt von gîtikeit vernihtet* – 'це знищиться святістю'.

Значну роль відіграють проблеми синтаксичної конгруенції й семантичної узгодженості. У поєднанні з граматичністю часто мова йде про акцептабельність, тому що це поняття стосується процесу комунікації. Саме поняття акцептабельності переносилось на вживання мови в той час, коли граматикальність підпорядковується компетенції мовця.

Акцептабельними вважаються речення, які наводяться з більшою вірогідністю, легше розуміються, не такі незграбні та природніше звучать. Неакцептабельні речення мовці намагаються не вживати або замінювати акцептабельними варіантами. На думку Е. Coseriu, висловлювання може бути тільки тоді акцептабельним, коли воно використовується носієм певної мови і точно таким реципієнтом сприймається. У такому визначенні отримувач відіграє значну роль.

Але автори свідомо обмежуються фонологічною й граматичною акцептабельністю та випускають із виду комунікативну [Coseriu 1988, с. 67]. J. Lyons вказує на те, що поняття акцептабельності суттєво торкається інших проблем, питань таких, як оцінювання висловлювань реципієнтом у певних ситуаціях або предметах комунікації. Мовознавець підкреслює також наявність нелінгвістичних аспектів, які він визначає як суспільну акцептабельність. Саме це є відмінною ознакою того, що акцептабельність має велику кількість дефініцій [Lyons 1961, с. 140]. Вона стосується рівнів практично-предметної діяльності. Під ними розуміють рівень утворення елементів значення лексичної одиниці та рівень реалізації конкретних форм практично-предметної діяльності, які узагальнюють суспільну точку зору. Сприйняття двох розглянутих рівнів характерне для розуміння поняття норми. Зазвичай, воно існує на двох рівнях: в конкретному колективі в письмових або усних формах. Найчіткіше це явище спостерігається в тематичних лексиконах. Отже, норма визначається співвідношенням між мірою і вимогами, між окремим і загальним.

Реальність мови, врешті-решт, не знає незалежного від контексту використання лексичних одиниць. Невідомі також випадки вживання, за яких загалом чи окремо не уточнюється значення. Таке уточнення за допомогою контексту має особливе значення, тому що застосовується для слів повсякденної мови або наукових термінів. Значення слів для всебічного розуміння відомі в загальних рисах, крім того вони можуть уточнюватися під час розмови. Особливе місце виділених різновидів мови займає поетичне мовлення, специфічна риса якого проявляється у відхиленні від норми, причому характер, тенденції і масштаб цього відхилення дуже різні. Таким чином, усі сторони лінгвістичної системи, які відіграють у мові другорядну роль в поетичній мовленнєвій діяльності, набирають самостійної значимості. Отже, стає помітним протиставлення: повсякденна (народна) мова – проза, літературна мова – поезія. Хоча основним залишається розподіл за принципом: розмовна мова – літературна мова [Левицький 2005, с. 38].

Таким чином, найбільш охоплений характер має, звичайно, поняття нормативної відповідності та пропорційності. Воно відіграє у різних теоріях центральну роль, яка призводить до того, що багатозначність відповідає поняттю відповідності. Це переноситься на предмет комунікації: “Елементи норми, а саме побудова речення, слова, вирази, картини повинні відповідати зв’язку зі змістом. Як для граматики “правильно” і “неправильно”, так для норми пропорційно або непропорційно [Coseriu 1988, с. 102].

Проблеми, які виникають у зв’язку з поняттям відповідності, вирішуються відносно легко, якщо є чітка постановка мети формулювання на рахунок розуміння того, що в конкретному випадку мається на увазі. На перший план виходить поняття адекватності, яке, по-перше, вживається в багатьох випадках по відношенню до продукту комунікативної діяльності. Водночас завдання дослідників полягає в тому, щоб продукт належав до окремого ступеня продукування та сприйняття і вже на заключному етапі відносився б до цілей комунікативної діяльності. По-друге, відповідність стосується тільки мовної сторони діяльності, навіть коли обмежується винятково ситуативними аспектами.

Висновки. Таким чином, розглянувши верхню і нижню межі рубіжної норми, доходимо висновку, що для середньовісній німецької мови характерна верхня і нижня межі норми, тому що синтаксичні конструкції демонструють властивість розширення за рахунок додавання сурядних і підрядних сполучників, одне й те саме речення налічувало різні види синтагм і способів об’єднання. Розширення словникового складу відбувається завдяки утворенню складних слів і морфологічних варіацій. Німецькому середньовіччю властивий

бурхливий розвиток мови. В аналізованому періоді поступово відбувається нормування мови з урахуванням відповідних особливостей стилю. **Перспективи** подальшого дослідження полягають у вивченні різних видів мовної норми німецької мови.

Література

- Левіцкій Ю. А. Лингвистика текста. Москва : Высшая школа, 2005. 205 с.
Baumgärtner K. Zur Syntax der Umgangssprache. Berlin : Wissenschaftsverlag, 1989. 129 S.
Behagel O. Deutsche Syntax. Heidelberg : Quelle & Meyer Verlag, 1986. 234 S.
Bühler K. Sprachtheorie. Jena : H. Popitz, 1998. 431 S.
Coseriu E. Einführung in die Allgemeine Sprachwissenschaft. Tübingen : A. Francke Verlag GmbH, 1988. 329 S.
Funke O. Die innere Sprachform. Reichenberg : v. Otto, 1924. 417 S.
Glinz H. Die innere Form des Deutschen. Bern : Buchgesellschaft, 2001. 321 S.
Havers W. Handbuch der erklärenden Syntax. Heidelberg : Schulze Verlag, 1989. 342 S.
Lions J. Einführung in die moderne Linguistik. Stuttgart : Gurt E. Schwab Verlag, 1961. 239 S.
Mayer F. Schöpferische Sprache und Rhythmus. Berlin : Erich Schmidt Verlag, 1959. 354 S.
Otto E. Stand und Aufgaben der allgemeinen Sprachwissenschaft. Berlin : Akademie Verlag, 1987. 289 S.
Techtmeier B. Typologie der Norm. Tübingen : Gunter Narr Verlag, 1999. 194 S.

(Матеріал надійшов до редакції 24.08.19. Прийнято до друку 28.09.19)

УДК: 811.111'373

DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135/2019-78-10>

СТЕПАНОВ В. В.

(Запорізький національний університет)

КОГНІТИВНА МОДЕЛЬ КОНЦЕПТУ *ПОЛІТИКА* (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНОГО КОРПУСУ СОСА)

Стаття розкриває механізм покрокової реконструкції когнітивної моделі *ПОЛІТИКИ* як первинно концептуальної інформації-денотативного значення, активованої лексемою *politics* у свідомості американського соціуму, що в процесі залучення конкретних когнітивних операцій трансформується в польову модель концепту «ядро – периферія». У якості автентичного дослідницького матеріалу використовується випадкова суцільна вибірка 1000 контекстів вживання слова *politics* (як імені концепту), вилучена з Корпусу сучасної англійської мови американського варіанту (СОСА), на базі якої за методикою С. А. Жаботинської «семантика лінгвальних мереж» (СЛМ) визначаються асоційовані з *ПОЛІТИКОЮ* логічні предикати, тематично відсортовані пропозиційними схемами п'яти базових фреймів – предметного, акціонального, посесивного, ідентифікаційного, компаративного. Отримані схеми генерують концептуальну модель *ПОЛІТИКИ*, яка в подальшому піддається операціям промінантності (за Р. Ленекером) та когнітивної інтерпретації (за З. Д. Поповою та Й. А. Стерніним) із виведенням відповідних когнітивних диференційних ознак. Останні, із абстрагуванням до класифікаційних ознак, утворюють зміст *ПОЛІТИКИ*, який за показником спадної частотності реалізації ознак у проаналізованих дискурсивних контекстах ранжується в польовому вимірі: ядро – ближня – дальня – крайня периферія. Паралельно зміст досліджуваного концепту транслюється в макроструктуру *ПОЛІТИКИ* із виділенням образної й інформаційної складових, а також інтерпретаційного поля. У процесі імплементації дослідження автором описується хід прийнятих рішень, зокрема: 1) пропонуються власні ідеї щодо доцільності аналізу певних меж семантичної валентності лексеми *politics* з іншими словами (семантична суміжність та несуміжність колокацій *ПОЛІТИКИ* у контекстах); 2) дотримується точка зору про можливість ідентифікації у кожному контексті одночасно декількох пропозиційних схем; 3) обґрунтовується релевантність цілісного аналізу корпусної вибірки без поділу компактно укладеного матеріалу на метафоричні та неметафоричні ресурси. Водночас, автором пояснюється власне бачення ініційованого принципу екстраполяції методики СЛМ на методику семантико-когнітивного аналізу концептів, зокрема у статті репрезентується, наскільки тісно і якою мірою операції когнітивної інтерпретації та промінантності пов'язані з концептуальним аналізом С.А. Жаботинської. Зрештою, отримані автором наприкінці дослідження кількісні показники оглядаються постфактум з генеруванням остаточного висновку, що саме має найбільший сенс в концепті *ПОЛІТИКА* для американської спільноти.

Ключові слова: концепт, корпус, лексема, концептуальна модель, семантика лінгвальних мереж, когнітивні операції, когнітивна модель

Stepanov V. V. The cognitive model of the POLITICS concept (on the basis of the English-language COCA Corpus). The article reveals the mechanism of reconstructing gradually the POLITICS cognitive model as initial conceptual information equated to the denotative meaning that is activated in American mind by the *politics* lexeme, which in the process of applying certain cognitive operations is transformed in the field concept model via the formula “core – periphery”. As an authentic research material, a randomly selected 1000-context sample of the *politics* word is taken from the Corpus of Contemporary American English to define logical predicates (associated with POLITICS) through the methodology “semantics of lingual networks” (SLN) by